

Saksframlegg

Vår ref.: 24/1536 - 1	Dato: 04.07.2024	Saksbehandler: Erik Hojem Garmager
Behandling av saken:		Møtedato 29.08.2024
Saksnr. 78/24	Utvalg Kommunestyret	

Hørings svar fra Alvdal kommune - framtidig skole- og tilbudsstruktur VGS Innlandet

Kortversjon av saken

Fylkesutvalget i Innlandet fylkeskommune har sendt forslag om ny skole- og tilbudsstruktur på høring. Kommunedirektøren mener forslagene i større grad burde vært underbygd av visjoner og mål i overordna strategier Innlandet Fylkeskommune selv er eier av. Det er konkret pekt mot noen av disse. De ulike spørsmålene som konkret er reist av fylkesutvalget har administrasjonen svart på, og innstillingen med 10 punkt som kommunedirektøren her fremmer er basert på disse svarene, med betraktninger konkret knytta til vår region og våre videregående skolars tilbud. Tilbudene ved både Nord-Østerdal videregående skole på Tynset og Storsteigen videregående skole på Alvdal, gir i dag regionen vår viktige tilbud som passer godt med regionens næringsliv. Musikk, dans og drama på Tynset er foreslått lagt ned, men her mener kommunedirektøren det er stor grunn til å poengtere at søkningen til tilbudet er god og at viktigheten er stor i forhold til flere av de nevnte overordna strategiene. Kultur og frivillighet i hele regionen fra nord for Trøndelags-grensa og godt sør i regionen har over lang tid nytt blitt tilført kompetanse og kreative krefter fra dette elevtilbudet, og disse har igjen stor verdi for innbyggernes identitet og bolyst, samt at det gir spinoff inn i næringslivet i regionen. Videre for Storsteigen vgs som landets eneste naturbrukskole i et fjellandbruksmiljø, ber vi om at skoleeier vektlegger og bidrar til videreutvikling av skolens tilbud ut fra den nasjonale rollen skolen har, og i enda større grad kan ta framover. Opp mot bioøkonomistrategiens målsetninger og visjon poengterer kommunedirektøren dessuten at nedleggelse av skolesteder på naturbruk framstår lite offensivt.

Storsteigens andre skolested, Nordstumboen, er foreslått lagt ned i alle fire forslag til tilbudsstruktur. Dette er beklagelig da det rammer en allerede sårbar elevgruppe. Det er viktig at det tilføres ressurser for å bygge tilbud rundt elevene, både i skoletida og i de kommunale oppgavene som utløses med en økt elevandel fra Nordstumboen, uansett hvilken annen videregående skole disse elevene får plass på. Frigjorte midler fra eventuelle strukturelle endringer i fylket, salg av eiendom m.m., må tilføres de skolene som overtar elevmassen. Fylkeskommunen løfter frem at de vil motarbeide utenforskap, øke inkluderingen og sørge for å ivareta et trygt og godt skolemiljø. Det fremkommer ikke i utredningen hvordan dette skal ivaretas ved eventuelle nedleggelse av skoler og skolesteder. Et minstekrav er at det synliggjøres og sannsynliggjøres at utredningen ivaretar barnets beste og barnets stemme blant annet i tråd med Grunnlovens § 104, og Barnekonvensjonens artikkel 3.

Økt samarbeid mellom vertskommune og skoleeier med hensyn til oppfølging av elever, og bruk av bygninger må løftes frem. Vi har i snart 20 år kjøpt lokaler for interkommunal enhet landbruk/miljø ved studiested Storsteigen, som igjen har skapt godt omdømme for både skole og næringskontor, og det har også hatt god effekt for skolens omdømme langt ut over landbruk. En stor andel av søkerne kommer i dag fra hjem utenfor landbruket, og dette er bra for elev- og læringsmiljøet. Til slutt peker kommunedirektøren på flere av de regionale uttalelsene fra både offentlige og private aktører, samt næringslivet. Det pekes spesielt her mot uttalelsen fra Interkommunalt politisk råd i Nord-Østerdalen (IPRNØ), Livestock, samt Næringsforum i Fjellregionen.

Melding om vedtak sendes til

Innlandet Fylkeskommune

Vedlegg

Høring - framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller

04.07.2024

Saksopplysninger

Synkende elevtall innen videregående opplæring i Innlandet er en reell utfordring. De siste fire årene har det blitt ca. 850 færre elever, og prognoser viser at trenden nok vil fortsette. Innlandet fylkeskommune har ut fra dette gjennomført et større utredningsarbeid som grunnlag for administrasjonens innstilling og fylkesutvalgets vedtak om høring. Etter planen skal fylkestinget i oktober vedta ny skole- og tilbudsstruktur som har virkning fra høsten 2025.

Alle dokumenter og høringsinnspill er samlet på nettsiden [Ny skole- og tilbudsstruktur - Innlandet fylkeskommune](#) og legges derfor ikke ved saken. Nettsiden inneholder oppsummeringer, spørsmål og svar, og lenker til de ulike politiske vedtakene som er gjort. Selve saksutredningen til fylkesutvalgets møte er på nær 100 sider og inneholder all relevant bakgrunnsinformasjon. [saksframlegg-fu-30-april-24.pdf \(innlandetfylke.no\)](#)

Vedtaket fra fylkesutvalget, datert 30.april 2024 sier:

1. *Utviklingen i demografien i Innlandet gjør at fylkeskommunen som skoleeier ønsker å se på skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Synkende elevtall utfordrer kvaliteten og forutsigbarheten for flere av opplæringstilbudene i fylket, og de økonomiske rammene gjør det krevende for skolene å utvikle robuste fagmiljøer med stabilitet for elever, lokalsamfunn og ansatte over tid.*
2. *Framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet skal sikre et bredt, stabilt og likeverdig videregående utdanningstilbud. Fylkeskommunen ønsker derfor en bred høring som gir svar på hvordan fremtidens skole- og tilbudsstruktur skal utformes. Fylkeskommunen ønsker særlig svar på følgende spørsmål:*
  - a. *Oppeves fordelingen mellom studieforberedende og yrkesfag hensiktsmessig for å tilfredsstille fremtidige behov i arbeidslivet?*
  - b. *Hvordan sikre bredden innen studieforberedende opplæring, med hensyn til kreative utdanningsprogram?*
  - c. *Hvordan kan vi tilrettelegge for borteboere bedre enn i dag? Spesifiser gjerne samarbeidstiltak i og med den enkelte vertskommune, hjemkommune, fylkeskommunen og eventuelt andre aktører.*
  - d. *Hvordan kan fylkeskommunen best ivareta elevgrupper med særskilte behov i framtidig struktur, herunder elevene som i dag går på Nordstumoen?*
  - e. *Hvordan kan samarbeidsavtalene med Trøndelag og Akershus fylkeskommuner styrkes slik at man bidrar til å ivareta nærhet til utdanningstilbud samt elevenes behov for skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet?*

- f. Er det andre geografiske områder hvor det er aktuelt med slike samarbeid over fylkesgrenser og med konkrete skoler?
  - g. Fylkeskommunen har allerede før strukturendring flere lokaler med kapasitet for mer/annen aktivitet. Høringsinstansene inviteres til å komme med innspill til alternativ bruk av fylkeskommunal eiendom i egen region.
  - h. Ungt utenforskap er en økende utfordring. Det å ha fullført videregående opplæring har stor betydning for å sikre varig fotfeste i arbeidslivet. Hvordan bør den videregående skole- og tilbudsstrukturen utformes for å sikre at flere fullfører videregående opplæring?
3. Alternativene og modellene som er beskrevet i saken følger nedenfor. Disse er ikke absolutte, men beskriver ulike grader av endring i struktur.

Alternativ 1:

1 skole og 4 skolesteder avvikles.

- **Skarnes videregående skole**
- **Skolested Nordstumboen (Storsteigen videregående skole)**
- **Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal videregående skule)**
- **Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal videregående skule)**
- **Skolested Flisa (Solør videregående skole)**

Alternativ 2:

2 skoler og 5 skolesteder avvikles

- **Skarnes videregående skole**
- **Dokka videregående skole**
- **Skolested Nordstumboen (Storsteigen videregående skole)**
- **Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal videregående skule)**
- **Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal videregående skule)**
- **Skolested Flisa (Solør videregående skole)**
- **Skolested Sønsterud (Solør videregående skole)**

Alternativ 3:

4 skoler og 5 skolesteder avvikles

- **Skarnes videregående skole**
- **Dokka videregående skole**
- **Trysil videregående skole**
- **Gausdal videregående skole**
- **Skolested Nordstumboen (Storsteigen videregående skole)**
- **Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal videregående skule)**
- **Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal videregående skule)**
- **Skolested Flisa (Solør videregående skole)**
- **Skolested Sønsterud (Solør videregående skole)**

4. Høringsinstansene inviteres til å beskrive eventuelle andre modeller for å håndtere den kommende elevtallsnedgangen i fylket som helhet og egen region spesielt, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene som ligger utenfor fylkeskommunens kontroll.

Noen alternativer høringsinstansene kan vurdere dersom tilbud eller skoler/skolesteder fra punkt 3 foreslås opprettholdt:

- **Skarnes videregående skole opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Øverbyen eller Sentrum videregående skoler flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.**

- *Dokka videregående skole opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Lena (Lena-Valle videregående skole) Raufoss videregående eller Gjøvik videregående skole flyttes eller ett av skolestedene avvikles.*
- *Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal videregående skole) opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Otta flyttes, eller skolestedet avvikles.*
- *Gausdal videregående skole opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Lillehammer videregående skole avdeling Nord eller Sør flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- *Naturbruk ved Solør videregående skole opprettholdes ved at Jønsberg videregående skole avvikles. Øvrig tilbud på Jønsberg flyttes til andre skoler i Hamar-regionen, eller avvikles. Alternativet forutsetter at Solør videregående skole samles på skolested Våler. Alternativet innebærer også at det kan bli nødvendig å se på fordeling av fag på de tre gjenværende naturbruksskolene (Storsteigen, Solør og Lena-Valle videregående skoler).*

5. Høringsinstansene utfordres til å komme med forslag om hvordan man ved opprettholdelse av skolesteder, skal håndtere en kommende elevtallsnedgang i egen region og fylket som helhet, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene. Høringsinstansene utfordres også på hvordan fylkeskommunen kan samskape og samarbeide med andre aktører om opplæring.

6. Alternative opplæringsmodeller kan bidra til å ivareta arbeidskraft- og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Modellene skal ivareta ønsket kvalitet i opplæringen og elevenes læringsmiljø. Innlandet fylkeskommune legger alle de fire alternative opplæringsmodellene som beskrives i saken og separat notat om modell 1 og 3 ut på høring. Alle delene av Innlandet har ett stort kompetansebehov. Alternative modeller kan bidra til å løse deler av dette i enkelte sektorer og regioner. Høringsinstansene bes svare på hvilken/hvilke modell(er) de ønsker utprøvd i sin bransje eller region:

- *Modell 1: (0+4) Lærlingeløp over fire år med støtte fra skole*
- *Modell 2: (1+3) Vg1 i skole, deretter lærlingeløp over tre år med undervisningsstøtte fra skole*
- *Modell 3: (2+2) Digital programfag opplæring på Vg1 og Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift*
- *Modell 4: (2+2) Digital programfag opplæring på Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift*

7. Uavhengig av skolestruktur er fylkeskommunen opptatt av å styrke laget rundt eleven. Målet er et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet.

Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten med vertskommuner og hjemkommuner kan best ivareta elevenes behov?

8. Innlandet fylkeskommune legger saken ut på høring med frist 31.8.24.

9. Fylkeskommunen vil invitere til åpne digitale høringer i alle regioner innen utgangen av august.

Saks vurdering

Fylkeskommunen ber om en bred tilbakemelding i sin høring rundt framtidig skole- og tilbudsstruktur. Kommunedirektøren har nedenfor forsøkt å svare ut de ulike spørsmålene som fylkeskommunene har løftet, men vil først peke mot en del planverk som må legges til grunn inn mot vedtak av framtidig tilbudsstruktur.

- *Innlandsstrategien har som langsiktig mål å arbeide for å realisere "eventyrlige muligheter" i fylket vårt, og det er pekt på at det skal arbeides mot å sikre sterke røtter/tilhørighet overalt i fylket. Kommunedirektøren vil mene at de videregående skolenes drift er essensielt i dette arbeidet, da skolearenaen bidrar til å skape identitet. Skolemiljøet skal skape trygghet om det skal leves opp til de strategiske målsetningene i planen ([innlandsstrategien-kortversjon.pdf \(innlandetfylke.no\)](#))*
- *Regional plan for det inkluderende Innlandet har ei uttrykt målsetting om at fylket i 2030 skal ha et relevant og tilgjengelig utdanningstilbud som fremmer inkludering og livslang læring for*

alle. Det er pekt mot at gode og inkluderende utdanningsløp er en forutsetning for god gjennomføring av videregående skole og studier, og at dette vil redusere ulikheter knyttet til grunnleggende sosiale forhold. Tilbudsstrukturen må utformes i tråd med disse målsetningene.

- Bioøkonomistrategien for Innlandet peker så på fylkets sterke posisjon inn mot de grønne næringene - se: [bioøkonomistrategi-for-innlandet-2017-2024.pdf \(innlandetfylke.no\)](#) I lys av visjoner og mål her kan ikke tilbudsstrukturen innen naturbruk tas ned. Jord- og skogbruket er dessuten en del av løsningen i klima- og miljøarbeidet og naturbruksskolenes posisjon inn mot dette må det da heller satses på. Vi ser at søkningen til naturbruk generelt er god og vil hevde at Innlandet må legge mye ressurs i å opprettholde og videreutvikle dagens tilbud med de skolestedene som på hver sin måte bygger opp under særegenhetene for landbruket i fylket. Det er videre avgjørende at naturbrukstilbudet i enda større grad enn i dag, tiltrekker seg ungdom med røtter utenfor landbruket dersom målsetningene i bioøkonomistrategien skal nås.
- For vår egen region kommer vi ikke utenom å trekke fram viktigheten av Storsteigen vgs som nå tiltrekker seg ungdommer fra en stor del av fjellbygdene i fylket, og det er vesentlig å da peke på at halvparten av Innlandets kommuner er definert som fjellkommuner. Nord-Gudbrandsdalen og Nord-Østerdalen har nå rundt halvparten hver av elevmassen ved skolested i Alvdal, men det er en kjennsgjerning at fjellungdommen i bl.a. Trøndelag også ser mot Storsteigen vgs i økende grad, da et slikt tilbud i fjellandbruket ikke lenger er tilgjengelig i deres fylke. I arbeidet med tilbudsstrukturen må derfor nabofylkenes tilbudsstruktur også legges til grunn, da fylkesgrensene ikke lenger kan hemme ungdommen fra å søke det tilbudet de ønsker/kjenner seg mest knytta til. Oppsummert for naturbruk er det opplagt at de fire tilbudene som finnes fra nord til sør i fylket, på hver sin måte derfor også bygger opp under målene i både Innlandsstrategien og den regional planen for det inkluderende Innlandet. Storsteigen vgs skiller seg ut som naturbruksskoler regionalt og nasjonalt. Ivaretagelse og utvikling av denne der en har med mulig landslinje bør vurderes.
- Videre peker kommunedirektøren mot kulturstrategien for Innlandet. De kreative fagene er grunnleggende viktig for identiteten og tilhørigheten ungdommen kjenner på, og for vår region er musikk, dans og drama ved Nord-Østerdal vgs noe som har hatt avgjørende betydning for det rike kulturmangfoldet vi i dag ser her. Vår påstand er at uten dette linjetilbudet ville rekruttering til kulturliv og frivillighet i bredt blitt krevende, og gjort det vanskelig å dra store oppsetninger og arrangementer i hele aksene mellom Røros og Rendalen. Se strategien her: [kulturstrategi-for-innlandet-fylkeskommune-2021-2025-31 mars22 v8.pdf \(innlandetfylke.no\)](#)
- Samarbeid mot Trøndelag er nevnt, og Røros vgs og Nord-Østerdal vgs er eksempel på to tilbydere som sammen med Storsteigen vgs bør søke å samordne og utvikle tilbud jevnlig, slik at det treffer regionens unge, og igjen næringslivet best mulig. Uttalelsen fra Næringsforum i Fjellregionen med bl.a. forslag om et felles skoleutvalg mellom vgs-ene mener kommunedirektøren bør vurderes. Storsteigen vgs bør også inn i dette. Det er sikkert også tilsvarende naboforhold på tvers av fylker andre steder i Innlandet.
- Næringsforum i Fjellregionen sin høringsuttalelse lenkes også opp - se: [naringsforum-i-fjellregionen-nif.pdf \(innlandetfylke.no\)](#), da de bl.a. har foreslått en mulig linjustering på fagtilbud inn mot den kompetansen som IKT og teknologinæringene anses å trenge mer av i framtiden. Alvdal kommune støtter dette forslaget.

Her kommer så svarforslagene i forhold til høringsbrevets spørsmålsstillinger:

- *Opplevs fordelingen mellom studieforbereidende og yrkesfag hensiktsmessig for å tilfredsstillende fremtidige behov i arbeidslivet?*

En kan anta at fordelingen mellom studieforbereidende og yrkesfag er varierende. Det er viktig at opplæringstilbudet er så dynamisk som mulig innenfor realistiske rammer, men det at flere de siste årene har søkt yrkesfagene anses sterkt positivt, og gjennom en yrkesfaglig grunnplanke vil påbygg

med studieforberedende fag gi høgskolekandidater med en praktisk ballast som det må anses viktig for næringslivet å rekruttere inn.

- *Hvordan kan vi tilrettelegge for borteboere bedre enn i dag? Spesifiser gjerne samarbeidstiltak i og med den enkelte vertskommune, hjemkommune, fylkeskommunen og eventuelt andre aktører.*

Vertskommune-tenkningen har stått sterkt for Alvdals del inn mot Storsteigen vgs, men vi har helt sikkert forbedringspotensiale, og dette kan det være hensiktsmessig å jobbe med over hele fylket. Mange steder er hybeldekning en tilnærming, men internat-tilbudet må ikke svekkes - heller styrkes. Overgangen kan være stor for enkelte, og internat med mulighet for nattevakter og tilsyn, samt kantine må anses viktig for å skape trygghet i en ny hverdag. Samarbeid mellom fylkeskommunen og vertskommunen rundt skolestart er videre en tilnærming, og både frivillighet, næringsliv og kommunen kan sammen skape gode arenaer her.

- *Hvordan kan fylkeskommunen best ivareta elevgrupper med særskilte behov i framtidig struktur, herunder elevene som i dag går på Nordstumoen?*

For å ivareta elever med særskilte behov i framtidig struktur kreves det tett dialog mellom fylkeskommunen og bosteds-/vertskommunen. Kommunedirektøren understreker at det er et godt innarbeida tilbud som i dag gis på Nordstumoen. Uansett hva som blir resultatet videre er det vesentlig at slike samarbeid formaliseres og ressurser kan vurderes inn i dette. Storsteigen vgs på Alvdal har over mange år vært et godt lærested for elever med særskilte behov. Om skolens lærested på Nordstumoen blir lagt ned, er det sannsynlig at dette kan komme til å øke søkningen av denne elevgruppen noe, både til Storsteigen vgs og Nord-Østerdal vgs i vår region, og Alvdal er klare til å ta dialogen med fylkeskommunen for å skape en god hverdag for disse elevene, både på men ikke minst utenfor skoletunet. Det krever derimot at både skolen og kommunen tilføres ressurser.

- *Er det andre geografiske områder hvor det er aktuelt med slike samarbeid over fylkesgrenser og med konkrete skoler?*

Det er allerede trekt fram betydningen av tett samarbeid Nord-Østerdal vgs i Innlandet, samt og Røros vgs i Trøndelag. I dette inngår også Storsteigen vgs, og opptak på tvers av fylkesgrensene har vært en suksessfaktor. Denne kan utvikles ytterligere, og bli gjensidig også mot kommunene vestover med f.eks. Oppdal og Rennebu. Vi er for lengst en felles bo- og arbeidsregion med et kompetansebehov som f.eks de fire skolene Røros vgs, Oppdal vgs, NØVGS og Storsteigen vgs samlet kan bidra til å dekke opp.

- *Fylkeskommunen har allerede før strukturendring flere lokaler med kapasitet for mer/annen aktivitet. Høringsinstansene inviteres til å komme med innspill til alternativ bruk av fylkeskommunal eiendom i egen region.*

Arenaer for tilbud knyttet til ungdommers fritid kan være aktuelt. Ungdomsklubb, aktivitetsklubb, samlingssted med temakvelder som f.eks. mekkeverksted kan være noe skoleeier og kommune kan se på. For å skape kompetanseutveksling/-overføring kan også felles kontorlandskap o.l. være aktuelle tiltak å utrede. Storsteigen vgs har siden 20025/2006 huset interkommunal enhet landbruk og miljø for Alvdal og Tynset kommuner, hvor det nå selges tjenester til andre nabokommuner også. I dette miljøet sitter nå to forskere fra NIBIO, men det er plass til annen FoU-retta satsing, eller utviklingsprosjekter om man er innstilt på dette. Et næringsutviklingskontor som et landbrukskontor på mange måter er, bygger da et godt omdømme for skolen opp mot brukerne av kontoret, samtidig som et kontorfellesskap i skolemiljøet har potensial til å utløse nye prosjekter, FoU-satsinger osv. Grønt kompetansesenter Mære-Skjetlein er et godt eksempel på et langsiktig godt arbeid i Trøndelag, med stor overføringsverdi til vårt grønne fylke. Det er ut fra dette viktig at det etableres gode og aller helst regelmessige kontaktpunkt mellom fylkeskommunen og kommuner i regionen der slike mulige løsninger blir diskutert og eventuelt besluttet. I et klima- og miljøperspektiv er det i slike tilfeller eksempelvis relevant å se på muligheten for å utnytte eksisterende bygningssmasse fremfor å

bygge nytt. Dersom Norstumboen legges ned er det viktig at en eventuell frigjort eiendomskapital/kapital benyttes til å investere/utvikle læringsarenaen ved Storsteigen vgs.

- *Ungt utenforskap er en økende utfordring. Det å ha fullført videregående opplæring har stor betydning for å sikre varig fotfeste i arbeidslivet. Hvordan bør den videregående skole- og tilbudsstrukturen utformes for å sikre at flere fullfører videregående opplæring?*

Det bør komme på plass en tettere dialog mellom kommunene og fylkeskommunen rundt overgangen fra ungdomsskole til videregående opplæring. En kan anta at utenforskapet oppstår før ungdommen starter på videregående opplæring. Dette krever en tett og god relasjon mellom kommunene i de ulike regionene og de videregående skolene i regionen. Et eksempel kan være tett samarbeid mellom oppfølgingstjenesten, helsestasjon og grunnskolen i den enkelte kommune. Både på indikativt og universelt nivå. Flere kommuner har utviklet BTI-modeller (bedre tverrfaglig innsats) der fylkeskommunen per i dag ikke har noen rolle. Her kan en utvikle samarbeidet og samhandlingen i større grad enn det som forekommer i dag. Det er vesentlig at et slikt samarbeid er preget av gjensidig respekt for forvaltningsnivåene, fag og sektorer.

Det fremkommer ikke noen risikovurdering rundt denne elevgruppen i de ulike forslagene til nedleggelser av skoler og skolesteder. Skolested Nordstumboen har en elevgruppe som må kunne defineres som ekstra sårbare/utsatte. Det fremkommer ingen vurderinger i utredningen hvilke synspunkt disse elevene har rundt dette forslaget. Utredningen viser heller ikke til eventuelle elevmessige konsekvenser en nedleggelse kan medføre. Dette er uheldig og noe som bør utredes og gjennomarbeides mer før vedtak om ny tilbudsstruktur.

- *Høringsinstansene utfordres til å komme med forslag om hvordan man ved opprettholdelse av skolesteder, skal håndtere en kommende elevtallsnedgang i egen region og fylket som helhet, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene. Høringsinstansene utfordres også på hvordan fylkeskommunen kan samskape og samarbeide med andre aktører om opplæring.*

Alvdal kommune har forståelse for at alle tilbud ikke kan opprettholdes i forhold til elevtallsnedgangen, men det er ovenfor en bedre tilnærming til fylkeskommunalt planverk innledningsvis. Videre arbeid med tilbudsstrukturen må rette fokuset mot å dyrke identitet og særtrekk i de ulike delene av fylket, og da bruke skolestedene for å nå målsetningene i planverket. Økt attraktivitet gir potensial for økt tilflytting, og god fagutdanning vil sikre kompetanse inn i næringslivet og gi næringsvekst/gode og trygge lokalsamfunn. Tett samarbeid mellom det offentlige og private er her avgjørende. Næringsliv som skaper attraktive og dagsaktuelle arbeidsplasser må prioriteres.

Innen høyere utdanning er Tynset studie- og høyskolesenter en aktør som har god erfaring med å legge til rette for studier som ellers ikke ville blitt gjennomført i Nord-Østerdalen. En tilsvarende modell innen videregående opplæring i fylkets ulike regioner kan være noe å utrede, og en mulig løsning der fylkeskommunen kan samskape og samarbeide med andre aktører om opplæring. Det er imidlertid vanskelig å se at den praktiske læringshverdagen i klassemiljøet for eksempelvis de yrkesretta fagene kan erstattes av fjernundervisning/digitale læremidler.

- *Alternative opplæringsmodeller kan bidra til å ivareta arbeidskraft- og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Modellene skal ivareta ønsket kvalitet i opplæringen og elevenes læringsmiljø. Innlandet fylkeskommune legger alle de fire alternative opplæringsmodellene som beskrives i saken og separat notat om modell 1 og 3 ut på høring. Alle delene av Innlandet har ett stort kompetansebehov. Alternative modeller kan bidra til å løse deler av dette i enkelte sektorer og regioner. Høringsinstansene bes svare på hvilken/hvilke modell(er) de ønsker utprøvd i sin bransje eller region:*
  - *Modell 1: (0+4) Lærlingeløp over fire år med støtte fra skole*
  - *Modell 2: (1+3) Vg1 i skole, deretter lærlingeløp over tre år med undervisningsstøtte fra skole*

- *Modell 3: (2+2) Digital programfag opplæring på Vg1 og Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift*
- *Modell 4: (2+2) Digital programfag opplæring på Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift*

Dette kulepunktet med ulike modeller for læreløp er mulig å se som en utprøving, men før det er det også vanskelig å se hva som er realistisk og riktig. Ungdommen og foreldre har jo en viktig stemme her. Medvirkning fra ungdommen selv, og et sterkt fokus mot barnets beste-vurderinger og barnets stemme må poengteres. En modell med mindre enn 2 år i skole, altså minimum fullført vg2, er uansett lite realistisk mener kommunedirektøren. For naturbruk viser vi ellers her til høringsuttalelse knytta til ulike modeller for naturbrukstilbudet var på høring fra NOKUT sist vinter. Denne ble til en viss grad hensyntatt i endelig vedtak, men det er krevende om et læretilbud utvikles uten å være tilstrekkelig avstemt og forankre med næringslivet. Derfor må de også inn i videre utredning av dette punktet.

I fylkeskommunens saksfremlegg fremkommer det flere steder at ansatte og næringsliv har hatt stor grad av mulighet for medvirkning inn i prosessen. Det vises til en medvirkningskonferanse for ungdommer høsten 2023, der ungdommene var fornøyd med selve opplegget. Det fremkommer ikke hvilke synspunkter de hadde og/eller om disse synspunktene er hensyntatt i fylkeskommunens helhetlige forslag som er sendt ut på høring. Ungdommene er den viktigste målgruppen i denne utredningen. Ungdommene har en lovfestet rett til å både bli hørt, og kunne påvirke saker som omfatter dem. Barnekonvensjonen og Grunnloven er to eksempler som omtaler barnets beste. Forvaltningen skal kunne sannsynliggjøre at dette er ivaretatt i tilstrekkelig grad i sin utredning som kan føre til vedtak.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø

Nedleggelse av skolesteder vil kunne føre til økt behov for transport over lengre distanser enn ved dagens organisering med de klimamessige konsekvenser det medfører.

Kommunedirektørens innstilling:

Alvdal kommune, kommunestyret, oversender følgende høringsinnspill til Innlandet fylkeskommune i saken om framtidig skole- og tilbudsstruktur:

1. Nord-Østerdal videregående skole og Storsteigen videregående skole er uvurderlige for fremtidig utvikling i regionen vår, og Storsteigen vgs som landets eneste naturbruksskole i et fjellandbruksmiljø tilsier at skoleeier har en skole med potensial til å hente elevmasse også fra andre fylker. Det forutsettes at både Nord-Østerdal videregående skole og Storsteigen videregående skole begge sikres nødvendig finansiering til videre utvikling og drift.
2. Storsteigen vgs sitt skolested på Nordstumo er foreslått lagt ned i alle alternativer til ny tilbudsstruktur, noe Alvdal kommune sterkt beklager. En nedleggelse rammer en allerede sårbar elevgruppe, og det er avgjørende viktig at både våre to skolesteder på Tynset og Alvdal og andre som overtar elevene her, tilføres ressurser for å bygge tilbud rundt elevene, både i skoletida og i de kommunale oppgavene som utløses med en økt elevandel fra Nordstumo. Frigjorte midler fra eventuelle strukturelle endringer i fylket, salg av eiendom m.m., må generelt tilføres de skolene som overtar elevmassen. Frigjorte midler ved eventuell salg av eiendom ved Norstumo må reinvesteres i læringsarenaen på Storsteigen vgs.
3. Tilbud i regioner med store geografiske avstander bør prioriteres, og Alvdal kommune mener det er avgjørende at tilbudsstruktur fastsettes i tett dialog med nabofylker der hvor elevene eventuelt vil få kortere pendleravstand mellom skole- og hjemsted, dersom tilbud kan kjøpes i nabofylket. På samme måte legger kommunestyret til grunn at Innlandets skolesteder skal være på tilbudssida ovenfor nabofylket for elever som tilsvarende får kortere vei fra sitt hjemfylke til noen av Innlandets skoletilbud. Storsteigen vgs sitt tilbud innen fjellandbruket er et eksempel på tilbud som etterspørres fra nabofylker i dag. Tilbudsstruktur ved Nord-

Østerdal vgs og Storsteigen vgs bør på samme måte fastsettes i dialog med Røros vgs i Trøndelag.

4. Det er ikke ønskelig at andelen borteboende elever økes ytterligere, og det savnes en konsekvensvurdering av å legge ned de ulike skolene og skolestedene med hensyn til økt andel borteboere, og hvordan disse skal følges opp. Fylkeskommunen løfter frem at de vil motarbeide utenforskap, øke inkluderingen og sørge for å ivareta et trygt og godt skolemiljø. Det fremkommer ikke i utredningen hvordan dette skal ivaretas ved eventuelle nedleggelse av skoler og skolesteder. Et minstekrav er at det synliggjøres og sannsynliggjøres at utredningen ivaretar barnets beste og barnets stemme blant annet i tråd med Grunnlovens § 104, og Barnekonvensjonens artikkel 3.
5. Den enkelte videregående skole bør gis en viss handlefrihet og fleksibilitet for å kunne finne lokale løsninger. Balansen mellom studieforbereende og yrkesfaglige tilbud vil variere over tid, og en tilbudsstruktur som har gode tilbud for påbygg av studieforbereende fag i tilknytning til en yrkesfaglig retning, anses viktig inn i framtidig arbeidsmarked/næringsliv. Et mangfold av muligheter er ellers nødvendig for å gi regionen attraktivitet som igjen forebygger den demografiske utviklingen.
6. Økt samarbeid mellom vertskommune og skoleeier med hensyn til oppfølging av elever, og bruk av bygninger må løftes frem. Vi har i snart 20 år leid lokaler for interkommunal enhet landbruk/miljø ved studiested Storsteigen, som igjen har skapt godt omdømme for både skole og kommune, og på samme måte må det ses på flere muligheter for tettere samarbeid både knyttet til samarbeid mellom vertskommune og skole, mellom næringsliv og skole, samt ikke minst knyttet til elevens hverdag etter skoletid.
7. Musikklinja ved Nord- Østerdal videregående skole har stor regional betydning. Utdanningstilbudet er et viktig fundament for kulturlivet i regionen, som igjen er avgjørende for utviklingen av en attraktiv og levende region. Høringsinnspillet fra Livestock-festivalen viser på en god måte hvordan kulturkompetansen bidrar til det regionale kulturlivet uten at denne kulturkompetansen nødvendigvis er sysselsatt direkte i kulturlivet. I neste omgang er dette som et isolert arrangement en svært viktig helg for næringslivet i bredt, men spesielt handel og service i kommunen. Både korte og langvarige effekter av tilbudet innen musikk, dans og drama på Tynset er således store for hele regionen, om man leser årshjulet til frivillig sektor i stort i regionen. Tilbudet er viktig som kreativt utdanningsprogram.
8. Musikklinja er til slutt et godt eksempel på hvordan oppgavefordeling og tilbudsstruktur på tvers av fylkesgrenser bør løses. Ved Røros VGS er det få eller ingen kreative fag, og samarbeidsavtalen åpner for bevegelse av elever på tvers. Fjellregionen vår en felles bo- og arbeidsmarkedsregion, på tvers av fylkesgrensen, og nedleggelse av tilbudet innen musikk, dans og drama vil derfor ha store konsekvenser også for kulturlivet på Røros. De siste årene har Musikklinja ved Nord-Østerdal videregående skole hatt gode søkertall og det forventes ingen betydelig elevnedgang i regionen de nærmeste årene. Tilbudet må derfor videreføres. En ny vurdering må eventuelt komme dersom man mot formodning opplever sterkt reduserte søkertall i fremtiden.
9. Normtallsmodellen må tilpasses slik at studieforbereende, kreative studieprogram på skoler i kategori 1 kan operere med 15 elever som full klasse.
10. Ut over dette støtter Alvdal kommune flere av de regionale uttalelsene fra både offentlige og private aktører, samt næringslivet. Det pekes spesielt her mot uttalelsen fra Interkommunalt politisk råd i Nord-Østerdalen (IPRNØ), Livestock, samt Næringsforum i Fjellregionen.

Kommunestyret 29.08.2024

Behandling

Nytt punkt 2., foreslått av Anne Goro Tronsmo Haugland, Venstre

2. Storsteigen vgs sitt skolested på Nordstumoen er foreslått lagt ned i alle alternativer til ny tilbudsstruktur, noe Alvdal kommune sterkt beklager. En nedleggelse rammer en allerede sårbar elevgruppe som vi har et samfunnsansvar å verne om. Nordstumoen tilbud er enestående i den forstand at det ikke er mulig - i hvert fall ikke realistisk – å etablere likeverdige tilbud lokalt for dem det gjelder. Selv om et skoletilbud ved Nordstumoen ved første øyekast kan virke kostbart for samfunnet, er det viktig å se dette i et større samfunnsøkonomisk perspektiv. I følge Nordstumoen selv vil et helt årskull være intjente om 2 elever fra kullet blir vellykket integrert i arbeidslivet ved fullført utdanning. Nordstumoen er også et utviklende kompetansesenter for arbeid med ungdom med ulike utfordringer, som kan videreutvikles til fordel for kompetanseheving ved andre skoler i Innlandet. Alvdal kommune ønsker at tilfellet Nordstumoen skal behandles som en egen sak.

Votering nr 1 - Votering over endringsforslag

Forslag: **Nytt punkt 2.**

Anne Goro Tronsmo Haugland (V), Andre partier: Ap, V, SV/R, H

For: 17 stemmer (100%) - Ap 3, H 4, Sp 8, SV/R 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Votering nr 2 - Votering over opprinnelig forslag med vedtatt endring.

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 17 stemmer (100%) - Ap 3, H 4, Sp 8, SV/R 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Vedtak

Alvdal kommune, kommunestyret, oversender følgende høringsinnspill til Innlandet fylkeskommune i saken om framtidig skole- og tilbudsstruktur:

1. Nord-Østerdal videregående skole og Storsteigen videregående skole er uvurderlige for fremtidig utvikling i regionen vår, og Storsteigen vgs som landets eneste naturbruksskole i et fjellandbruksmiljø tilsier at skoleeier har en skole med potensial til å hente elevmasse også fra andre fylker. Det forutsettes at både Nord-Østerdal videregående skole og Storsteigen videregående skole begge sikres nødvendig finansiering til videre utvikling og drift.
2. Storsteigen vgs sitt skolested på Nordstumoen er foreslått lagt ned i alle alternativer til ny tilbudsstruktur, noe Alvdal kommune sterkt beklager. En nedleggelse rammer en allerede sårbar elevgruppe som vi har et samfunnsansvar å verne om. Nordstumoen tilbud er enestående i den forstand at det ikke er mulig - i hvert fall ikke realistisk - å etablere likeverdige tilbud lokalt for dem det gjelder. Selv om et skoletilbud ved Nordstumoen ved første øyekast kan virke kostbart for samfunnet, er det viktig å se dette i et større samfunnsøkonomisk perspektiv. I følge Nordstumoen selv vil et helt årskull være inntjent om 2 elever fra kullet blir vellykket integrert i arbeidslivet ved fullført utdanning. Nordstumoen er også et utviklende kompetansesenter for arbeid med ungdom med ulike utfordringer, som kan videreutvikles til fordel for kompetanseheving ved andre skoler i Innlandet. Alvdal kommune ønsker at tilfellet Nordstumoen skal behandles som en egen sak.
3. Tilbud i regioner med store geografiske avstander bør prioriteres, og Alvdal kommune mener det er avgjørende at tilbudsstruktur fastsettes i tett dialog med nabofylker der hvor elevene eventuelt vil få kortere pendleravstand mellom skole- og hjemsted, dersom tilbud kan kjøpes i nabofylket. På samme måte legger kommunestyret til grunn at Innlandets skolesteder skal være på tilbudssida ovenfor nabofylket for elever som tilsvarende får kortere vei fra sitt hjemfylke til noen av Innlandets skoletilbud. Storsteigen vgs sitt tilbud innen fjellandbruken er et eksempel på tilbud som etterspørres fra nabofylker i dag. Tilbudsstruktur ved Nord-Østerdal vgs og Storsteigen vgs bør på samme måte fastsettes i dialog med Røros vgs i Trøndelag.
4. Det er ikke ønskelig at andelen borteboende elever økes ytterligere, og det savnes en konsekvensvurdering av å legge ned de ulike skolene og skolestedene med hensyn til økt andel borteboende, og hvordan disse skal følges opp. Fylkeskommunen løfter frem at de vil motarbeide utenforskap, øke inkluderingen og sørge for å ivareta et trygt og godt skolemiljø.

Det fremkommer ikke i utredningen hvordan dette skal ivaretas ved eventuelle nedleggelse av skoler og skolesteder. Et minstekrav er at det synliggjøres og sannsynliggjøres at utredningen ivaretar barnets beste og barnets stemme blant annet i tråd med Grunnlovens § 104, og Barnekonvensjonens artikkel 3.

5. Den enkelte videregående skole bør gis en viss handlefrihet og fleksibilitet for å kunne finne lokale løsninger. Balansen mellom studieforbereende og yrkesfaglige tilbud vil variere over tid, og en tilbudsstruktur som har gode tilbud for påbygg av studieforbereende fag i tilknytning til en yrkesfaglig retning, anses viktig inn i framtidig arbeidsmarked/næringsliv. Et mangfold av muligheter er ellers nødvendig for å gi regionen attraktivitet som igjen forebygger den demografiske utviklingen.
6. Økt samarbeid mellom vertskommune og skoleeier med hensyn til oppfølging av elever, og bruk av bygninger må løftes frem. Vi har i snart 20 år leid lokaler for interkommunal enhet landbruk/miljø ved studiested Storsteigen, som igjen har skapt godt omdømme for både skole og kommune, og på samme måte må det ses på flere muligheter for tettere samarbeid både knyttet til samarbeid mellom vertskommune og skole, mellom næringsliv og skole, samt ikke minst knyttet til elevens hverdag etter skoletid.
7. Musikklinja ved Nord- Østerdal videregående skole har stor regional betydning. Utdanningstilbudet er et viktig fundament for kulturlivet i regionen, som igjen er avgjørende for utviklingen av en attraktiv og levende region. Høringsinnspillet fra Livestock-festivalen viser på en god måte hvordan kulturkompetansen bidrar til det regionale kulturlivet uten at denne kulturkompetansen nødvendigvis er sysselsatt direkte i kulturlivet. I neste omgang er dette som et isolert arrangement en svært viktig helg for næringslivet i bredt, men spesielt handel og service i kommunen. Både korte og langvarige effekter av tilbudet innen musikk, dans og drama på Tynset er således store for hele regionen, om man leser årshjulet til frivillig sektor i stort i regionen. Tilbudet er viktig som kreativt utdanningsprogram.
8. Musikklinja er til slutt et godt eksempel på hvordan oppgavefordeling og tilbudsstruktur på tvers av fylkesgrenser bør løses. Ved Røros VGS er det få eller ingen kreative fag, og samarbeidsavtalen åpner for bevegelse av elever på tvers. Fjellregionen vår en felles bo- og arbeidsmarkedsregion, på tvers av fylkesgrensen, og nedleggelse av tilbudet innen musikk, dans og drama vil derfor ha store konsekvenser også for kulturlivet på Røros. De siste årene har Musikklinja ved Nord-Østerdal videregående skole hatt gode søkertall og det forventes ingen betydelig elevnedgang i regionen de nærmeste årene. Tilbudet må derfor videreføres. En ny vurdering må eventuelt komme dersom man mot formodning opplever sterkt reduserte søkertall i fremtiden.
9. Normtallsmodellen må tilpasses slik at studieforbereende, kreative studieprogram på skoler i kategori 1 kan operere med 15 elever som full klasse.
10. Ut over dette støtter Alvdal kommune flere av de regionale uttalelsene fra både offentlige og private aktører, samt næringslivet. Det pekes spesielt her mot uttalelsen fra Interkommunalt politisk råd i Nord-Østerdalen (IPRNØ), Livestock, samt Næringsforum i Fjellregionen.